

Patērētāju tiesību aizsardzības centrs

Brīvības iela 55, Rīga, LV-1010, tālr. 67388624, fakss 67388634, e-pasts ptac@ptac.gov.lv, www.ptac.gov.lv

SIA „EUROPARK LATVIA”
Reģ.Nr.40003553023
Zigfrīda Annas Meierovica
bulvārī 8
Rīgā, LV-1050

LĒMUMS
patērētāju kolektīvo interešu pārkāpuma lietā
Rīgā

2015.gada 8.oktobrī

Nr.2 -pk

Patērētāju tiesību aizsardzības centrs (turpmāk – PTAC), pamatojoties uz Patērētāju tiesību aizsardzības likuma (turpmāk – PTAL) 25.panta ceturtais daļas 6.punktu, ir izvērtējis SIA „EuroPark Latvia” (turpmāk – Sabiedrība) autostāvvietas pakalpojumu (turpmāk – Pakalpojums) līguma noteikumu par līgumsoda piemērošanu atbilstību normatīvo aktu prasībām un konstatējis turpmāk norādīto:

[1] Sabiedrība patērētājiem piedāvā un sniedz autostāvvietas Pakalpojumu. Informācija par Pakalpojumu un ar tā sniegšanu saistītajiem līguma noteikumiem (turpmāk – Noteikumi) patērētājiem tiek nodrošināta Sabiedrības apsaimniekotajās autostāvvietās un interneta vietnē <http://www.europark.lv> (turpmāk – Vietne).

[2] Saskaņā ar Vietnē sniegto informāciju Sabiedrības Pakalpojumi tiek sniegti 51 Sabiedrības apsaimniekotajā autostāvvietā Rīgā. Lielākā daļa, proti, 43 no autostāvvietām ir īstermiņa priekšapmaksas autostāvvietas, kurās apmaksā par Pakalpojuma izmantošanu veicama pirms to saņemšanas, ņemot vērā Pakalpojuma cenu, „*minimālo maksu*”, „*apmaksas soli*” un paredzamo Pakalpojuma izmantošanas ilgumu. Savukārt pēcapmaksas autostāvvietās Pakalpojuma apmaksā tiek veikta pēc to izmantošanas, ņemot vērā Pakalpojuma cenu, „*apmaksas soli*” un autostāvvietas Pakalpojuma izmantošanas laiku.

[3] Pakalpojuma cena dažādās Sabiedrības autostāvvietās ir atšķirīga, un tā var būt atkarīga no Pakalpojuma izmantošanas nosacījumiem, piemēram, atkarībā no tā, vai autostāvvietas tiek izmantotas darba dienās vai brīvdienās, dienas laikā vai nakts laikā, saņemot vienreizēju Pakalpojuma sniegšanu vai to abonējot.

No Vietnē sniegtās informācijas ir secināms, ka īstermiņa autostāvvietu Pakalpojuma cena, kura, neveicot Pakalpojuma abonēšanu, tiek piemērota dienas laikā sniegtajiem priekšapmaksas un pēcapmaksas Pakalpojumiem (laika posmā no 08:00 līdz 20:00), atkarībā no konkrētās autostāvvietas ir robežās no 0,50 EUR līdz 3,00 EUR par stundu (skatīt tabulu turpmāk).

Pakalpojuma maksa	Autostāvvietu skaits
0	1
0.50 EUR/stundā	2
0.70 EUR/stundā	4
1.00 EUR/stundā	8
1.40 EUR/stundā	7
1.50 EUR/stundā	10
2.00 EUR/stundā	8
2.20 EUR/stundā	2
2.50 EUR/stundā	1
3.0 UR/stundā	8

[4] Atsevišķās autostāvvietās Rīgā Sabiedrība patērētājiem piedāvā bezmaksas Pakalpojuma izmantošanas iespējas. Piemēram, „autostāvvietā pie hipermarketa RIMI Gramzdas” Imantas 15.līnijā 7. Pakalpojuma maksa netiek piemērota, taču automašīnas novietošanas laiks nedrīkst pārsniegt vienu stundu. Tāpat atsevišķās autostāvvietās, saņemot „biļeti” Pakalpojuma apmaksas ierīcē („kases automātā”), patērētājiem tiek piedāvātas iespējas noteiktā laika posmā izmantot Pakalpojumu bez maksas, piemēram, vienu stundu ilga autostāvvietas izmantošana „pie hipermarketa RIMI” Pulkveža Brieža ielā 33A. Bezmaksas Pakalpojuma izmantošanas iespējas noteiktā laika posmā tiek nodrošinātas arī atsevišķu degvielas uzpildes staciju „Statoil” autostāvvietās, piemēram, 15 minūšu ilga bezmaksas autostāvvietas izmantošana degvielas uzpildes stacijā „Statoil” Tvaika ielā 2A. Atsevišķas autostāvvietas patērētājiem ir iespējams izmantot bez maksas nakts laikā, piemēram, autostāvvietu Skolas ielā 7 laika posmā no 20:00 līdz 8:00.

[5] Patērētājiem piedāvātie Noteikumi satur skaidrojumu par autostāvvietas Pakalpojuma sniegšanas līguma raksturu, tā noslēgšanu un noteikumus par „soda naudas” (turpmāk – Līgumsods) piemērošanu. Turpmāk norādītajos piemēros (turpmāk – Piemērs) iekļauto Noteikumu punktu numerācija un teksta redakcija dažādu Sabiedrības autostāvvietu Noteikumos var atšķirties, bet minētās atšķirības ir maznozīmīgas un Piemērs raksturo līguma noteikumus, ko Sabiedrība piedāvā un piemēro tiesiskajās attiecībās ar patērētājiem.

- Šie Autostāvvietas Lietošanas Noteikumi (turpmāk - Noteikumi), pamatojoties uz LR Civillikuma 1428. un 1537. pantu, ir uzskatāmi par nomas līgumu, kas noslēgts starp klātneesošām pusēm. Līgums tiek atzīts par noslēgtu ar brīdi, kad Automašīnas lietotājs novieto Automašīnu Autostāvvietā (lietotājs apliecina, ka ir iepazinies, piekrīt un pilnībā atzīst Noteikumus sev par saistošiem).
- EuroPark ir tiesības veikt šo Noteikumu ievērošanas kontroli un piemērot Noteikumos paredzētās sankcijas un normatīvajos aktos noteiktos tiesību aizsardzības līdzekļus par Noteikumu pārkāpumiem. Līgumsods par Noteikumu neievērošanu (turpmāk – Soda nauda) ir € 25 (LVL 17.57), par ko tiek izrakstīta attiecīga Soda naudas kvīts (turpmāk – Soda kvīts). Soda nauda tiek piemērota, ja nav iespējams konstatēt un nolasīt apmaksātu biļeti, abonementa karti vai apmaksu ar Mobilly norēķinu sistēmu, ja Automašīna atrodas Autostāvvietā ilgāk par apmaksāto laiku, vai pārkāpjot citas šo Noteikumu prasības. EuroPark pārstāvju veiktie fotouzņēmumi ir uzskatāmi par faktisko apstākļu pierādījumiem.
- Automašīnas lietotājam ir pienākums novērst jebkuru pieļauto Noteikumu pārkāpumu ne vēlāk kā 24 stundu laikā no Soda kvīts izrakstīšanas brīža.
- Soda nauda par Noteikumu 6. punkta prasību neievērošanu ir € 25 (LVL 17.57).

[6] Sabiedrības noteiktais Līgumsods ir paredzēts fiksētas summas veidā un tā apmērs atkarībā no autostāvvietas ir 25,00 EUR (44 autostāvvietās) vai 11,00 EUR (8 autostāvvietās). Līgumsoda piemērošana ir atkarīga no vienpusējas Sabiedrības rīcības izvēles un Līgumsods par vienu un to pašu līgumisko pārkāpumu var tikt piemērots atkārtoti.

Noteikumu saturs, kā arī Sabiedrības un patērētāju sniegtā informācija norāda uz to, ka Piemēra 5., 6. un 7.punktam atbilstošais Līgumsods galvenokārt ir vērst uz pārkāpumiem, kuri

saistīti ar Pakalpojuma apmaksas pienākuma nepildīšanu pilnībā vai nepienācīgu izpildi, proti: 1) uz gadījumiem, kad Pakalpojumi tiek izmantoti, neveicot apmaksu vispār, kā arī 2) uz gadījumiem, kad netiek pildīta vai tiek kavēta Pakalpojuma priekšapmaksas veikšana pēc tam, kad ir pārsniegts sākotnēji apmaksātais autostāvvietas izmantošanas laiks. Zemāk norādītie piemēri raksturo Līgumsoda piemērošanas situācijas, kuras tiek konstatētas, Sabiedrības darbiniekiem („kontrolieriem”), veicot autostāvvietu kontroles darbības:

- nav saņemta vai atbilstoši Noteikumiem automašīnā nav novietota „biļete” bezmaksas autostāvvietas izmantošanai;
- nav veikta Pakalpojuma priekšapmaksas autostāvvietas „kases automātā” un atbilstoši Noteikumiem automašīnā nav novietota Pakalpojuma apmaksu apliecinoša „biļete” („kases automāta” izdruka / čeks);
- nav veikta Pakalpojuma apmaksas, izmantojot „Mobilly norēķinu sistēmu”;
- Pakalpojuma abonēšanas gadījumos automašīnā atbilstoši Noteikumiem nav novietota „abonementa karte”.

Sabiedrības darbiniekiem, veicot kontroles darbības un konstatējot „biļetes” neesamību, neatbilstošu tās novietošanu vai arī pārbaudot „biļetē” vai „Mobilly norēķinu sistēmā” pieejamo informāciju, ir iespējams noteikt, vai un līdz kuram brīdim ir veikta īstermiņa priekšapmaksas autostāvvietās izmantotā Pakalpojuma apmaksas. Līdz ar to Sabiedrībai katrā konkrētajā īstermiņa priekšapmaksas autostāvvietas izmantošanas gadījumā ir iespējams konstatēt, cik ilgu laiku autostāvvietā ir izmantota, neveicot Pakalpojuma apmaksu (priekšapmaksu) un kāda ir neapmaksātā Pakalpojuma maksas vērtība (neizpildītā saistība / parāds).

Konstatējot Pakalpojuma apmaksas Noteikumu pārkāpumus, Sabiedrība piemēro Noteikumos paredzēto Līgumsodu, nepieprasot samaksu par izmantoto un neapmaksāto Pakalpojuma sniegšanu. Līdz ar to Sabiedrības Līgumsods attiecībā uz zaudējumiem, kuri Sabiedrībai rodas Pakalpojuma apmaksas neveikšanas vai nepienācīgas apmaksas gadījumos, ir uzskatāms par „ieskaita” līgumsodu.

[7] Saskaņā ar PTAC rīcībā esošo informāciju no 2014.gada 1.janvāra līdz 2015.gada 31.augustam PTAC saistībā ar Sabiedrības rīcību, patērētājiem piemērojot Līgumsodu, ir saņēmis 27 personu (patērētāju) iesniegumus un, atbildot uz patērētāju elektroniskā pasta vēstulēm un tālrunu zvaniem, sniedzis 34 konsultācijas. Saskaņā ar patērētāju sniegto informāciju par salīdzinoši neilgu neapmaksātu Pakalpojuma izmantošanu, piemēram, sākot no dažām minūtēm līdz vienai stundai, Sabiedrība pieprasa pilnu Noteikumos paredzētā Līgumsoda apmaksu, kura vairākkārtīgi pārsniedz neapmaksāto Pakalpojuma maksu.

Uzskatot, ka Sabiedrības Noteikumi par Līgumsodu, pirmšķietami ir uzskatāmi par patērētājiem piedāvātiem un tiesiskajās attiecībās ar patērētājiem piemērotiem netaisnīgiem līguma noteikumiem un to piedāvāšana un piemērošana rada vai var radīt būtiska apdraudējuma risku daudzu patērētāju ekonomiskajām interesēm, PTAC 2014.gada 16.aprīlī pieņēma lēmumu par patērētāju kolektīvo interešu lietas ierosināšanu.

Ņemot vērā lietas materiālus, kā arī PTAL 6.panta pirmo daļu, trešās daļas 4.punktu un Civillikuma 1716.panta prasības, PTAC konstatēja netaisnīgu līguma noteikumu pazīmes. PTAC ieskatā Noteikumi par Līgumsoda piemērošanu tiesiskajās attiecībās ar patērētājiem ir uzskatāmi par netaisnīgiem līguma noteikumiem zemāk norādīto iemeslu dēļ:

- 1) fiksētas summas veidā noteikto Līgumsodu, kurš piemērojams gadījumos, kad Pakalpojuma apmaksas saistības netiek pildīta vispār, Sabiedrība pretēji Civillikuma 1716.panta otrās daļas noteikumiem var piemērot atkārtoti, piemēram, ik pēc 24 stundām (minētais attiecas uz situācijām kad patērētājs vispār nav veicis Pakalpojuma apmaksu vai nav saņēmis „biļeti” bezmaksas Pakalpojuma izmantošanai);
- 2) fiksētas summas veidā noteikto Līgumsodu, kurš pārsniedz 10% no neapmaksātās Pakalpojuma maksas vērtības (pamatparāda vai galvenās saistības apmēra), Sabiedrība, pretēji Civillikuma 1716.panta trešās daļas noteikumiem, piemēro situācijās, kuras uzskatāmas par Pakalpojuma apmaksas saistības „nepienācīgu izpildi vai neizpildīšanu

īstā laikā (terminā)'' (situācijās, kad sākotnēji apmaksātais autostāvvietas izmantošanas laiks ir beidzies un turpmākā autostāvvietas izmantošana nav apmaksāta vai ir kavēta);

- 3) Līgumsods, kurš pretēji normatīvo aktu prasībām tiesiskajās attiecībās ar patērētājiem var tikt piemērots atkārtoti vai kurš pārsniedz normatīvajos aktos noteikto apmēru saskaņā ar PTAL 6.panta trešās daļas 4.punktu ir uzskatāms par neproporcionālu lielu līgumsodu, bet līguma noteikumi par tā piemērošanu, par netaisnīgiem līguma noteikumiem.

[8] Saistībā ar konstatēto PTAC vairākkārtīgi ir vērsies pie Sabiedrības, nosūtot 2014.gada 29.janvāra vēstuli Nr.3.2.-1-K-5/809, 2014.gada 20.maija vēstuli Nr.3.2.-1-K-5/3922, 2014.gada 24.jūlija vēstuli Nr.3.2.-1-K-5/5980 un 2014.gada 23.decembra vēstuli Nr. 3.2.-1-K-5/10425. PTAC informēja Sabiedrību par konstatēto patērētāju tiesību pārkāpumu, proti, par tās Noteikumu satura un piemērošanas neatbilstību normatīvo aktu prasībām, kā arī pieprasīja Sabiedrībai sniegt paskaidrojumus un informēja par tās tiesībām sniegt viedokli lietā. Vienlaikus PTAC ierosināja Sabiedrībai veikt labprātīgas darbības konstatētā patērētāju tiesību pārkāpuma novēršanai, iesniedzot rakstveida apņemšanos, kurā sniegts Sabiedrības apsolījums turpmāk tiesiskajās attiecībās ar patērētājiem nepiedāvāt un nepiemērot konkrētos netaisnīgos līguma Noteikumus par Līgumsodu, kā arī veikt attiecīgo Noteikumu grozījumus.

[9] Atbildot uz PTAC vēstulēm, Sabiedrība 2014.gada 10.februāra vēstulē Nr.1-12/10.01 14, 2014.gada 30.maija vēstulē Nr.1-34/30.05.2014, 2014.gada 31.jūlija vēstulē Nr.1-38/31.07.2014 un 2015.gada 16.janvāra vēstulē Nr. 3.2.-1-K-/5/10425 paskaidroja, ka nepiekrīt PTAC viedoklim par to, ka Noteikumi par Līgumsodu tiesiskajās attiecībās ar patērētājiem ir uzskatāmi par netaisnīgiem līguma noteikumiem, atsakoties iesniegt PTAC ierosināto rakstveida apņemšanos un veikt attiecīgo Noteikumu grozījumus. Sniedzot paskaidrojumus un viedokli lietā, Sabiedrība norādīja turpmāk minēto:

- *„Autostāvvietas izmantošanas līgums paredz, ka pakalpojuma saņēmējs piekrīt veikt samaksu par automašīnas novietošanu autostāvvietā, turklāt samaksa veicama pirms faktiskās pakalpojuma saņemšanas. Ja automašīnas tiek novietota autostāvvietā vai atrodas tajā bez pienācīgas samaksas, atzīstams, ka pakalpojuma saņēmējs šo savu uzņemto saistību samaksāt par tās izmantoto iespēju novietot automašīnu, nav izpildījis. Šī iemesla dēļ. Sabiedrībai ir tiesības piemērot līgumsodu € 25 apmērā”;*
- *„Noteikumi paredz, ka automašīnas lietotājam ir pienākums novērst pieļauto Noteikumu pārkāpumu ne vēlāk kā 24 stundu laikā. Tādejādi, ja persona jau ir pieļāvusi automašīnas novietošanas noteikumu pārkāpumu, kas konstatēts ar atbilstošiem pierādīšanas līdzekļiem, un par to šai personai ir piemērots līgumsods, tai ir radusies jauna saistība novērst pieļauto pārkāpumu. Ja šī patstāvīgā saistība no personas puses netiek izpildīta, Sabiedrībai ir tiesības piemērot līgumsodu jau par šīs otras saistības neievērošanu. Tādejādi Sabiedrības ieskatā Noteikumos paredzētais līgumsods nav noteikts un netiek piemērots vairākkārtīgi (atkārtoti) vai pieaugošu maksājumu vai devumu veidā, jo tas attiecas uz dažādām saistībām”;*
- *„Sabiedrība nevar piekrist PTAC izteiktajam viedoklim, ka situācijās, kad patērētājs sākotnēji ir apmaksājis priekšapmaksu par autostāvvietas pakalpojumu izmantošanu, bet pēc apmaksātā autostāvvietas lietošanas laika izbeigšanās samaksu par saņemtajiem pakalpojumiem nav veicis, Sabiedrība ir tiesīga piemērot līgumsodu 10 procentu apmērā no pamatparāda vai galvenās saistības vērtības”;*
- *„Saistības, ko uzņemas autostāvvietas lietotājs, ir tādas, ko vai nu var izpildīt, vai neizpildīt un nav iespējama to daļēja izpilde. Proti, nav iespējams priekšapmaksu par visu autostāvvietas paredzēto lietošanas laiku veikt daļēji, jo maksa par autostāvvietas paredzēto lietošanu ir tāda, kas maksājama visa un uzreiz nevis pa daļām. [...] Tādejādi Noteikumu pārkāpums no autostāvvietas lietotāja puses ir vērtējams kā saistību neizpilde vispār, un attiecībā uz līgumsodu par Noteikumu pārkāpumu ir piemērojama nevis Civillikuma 1716.panta trešā daļa kā to norāda PTAC, bet gan šī panta otrā daļa, kas paredz līgumsodu noteikt cietā summā.”*

- „Lai gan pastāv iespēja, ka automašīnas lietotājam var tikt piemēroti abi līgumsodi, tie nav uzskatāmi par neatbilstošiem Civillikuma nosacījumiem attiecībā uz līgumsodu noteikšanu, jo līgumsods netiek uzlikts vairākkārtīgi par vienas uz tās pašas saistības neizpildi, bet par divu dažādu saistību neizpildi, kuras, lai gan savstarpēji saistītas, ir uzskatāmas par patstāvīgām saistībām, turklāt rodas dažādos laikos”;
- „Lai nepieļautu, ka autovadītāji automašīnas novieto bez samaksas par izmantoto pakalpojumu [...], Noteikumu 6.punkts paredz autostāvvietas lietotāja pienākumu šādu pārkāpumu novērst ne vēlāk kā 24 stundu laikā no pārkāpuma konstatēšanas brīža. Pārkāpuma novēršana šajos gadījumos visbiežāk izpaužas kā automašīnas izbraukšana no autostāvvietas. [...] šis pienākums Sabiedrības ieskatā ir tik nozīmīgs, lai ar līgumsoda maksāšanas piedraudējumu Noteikumu 7.punktā preventīvi censtos panākt šīs saistības ievērošanu”.

Izvērtējot lietā esošos materiālus, PTAC secina:

1) Sabiedrība, veicot aktīvu saimniecisko darbību, patērētājiem piedāvā un sniedz autostāvvietas Pakalpojumu un ir uzskatāma par „*pakalpojuma sniedzēju*” PTAL 1.panta 4.punkta izpratnē. Sabiedrības Pakalpojums regulāri tiek piedāvāti un sniegti lielam skaitam patērētāju. Pakalpojuma sniegšana un ar to saistītās tiesiskās attiecības Sabiedrības un patērētāju starpā, pamatojas uz līguma par autostāvvietas Pakalpojuma sniegšanu atbilstoši Noteikumos paredzētajām pušu tiesībām un pienākumiem.

2) Ņemot vērā Noteikumos iekļauto skaidrojumu par līguma noslēgšanu, Sabiedrības vēstulēs sniegtos paskaidrojumus un viedokli, kā arī faktiskos apstākļus, kuros parasti tiek slēgti līgumi par Sabiedrības apsaimniekoto īstermiņa priekšapmaksas autostāvvietu izmantošanu, ir secināms, ka līgums par Pakalpojuma sniegšanu, tiek noslēgts, automašīnas lietotājam novietojot automašīnu konkrētās autostāvvietas teritorijā. Automašīnas novietošana autostāvvietā ir uzskatāma par Civillikuma 1428.panta pirmajai daļai atbilstošu Pakalpojuma saņēmēja „*noteikti sniegtu*” un galīgu darījuma gribas izteikumu („*akceptu*”), kurš apstiprina Pakalpojuma saņēmēja piekrišanu Sabiedrības izteiktajam piedāvājumam noslēgt Pakalpojuma sniegšanas līgumu (atbilstoši piedāvātajiem Noteikumiem). Savukārt Sabiedrības izteiktā darījuma griba un darījuma piedāvājuma saturs jeb Sabiedrības izteiktais piedāvājums noslēgt līgumu („*oferte*”), ir izteikta Sabiedrības iepriekš sagatavotos līguma Noteikumos (līguma noteikumu projektos), izvietojot informāciju autostāvvietās, to tuvumā un Sabiedrības Vietnē.

Patērētājiem kā Pakalpojuma saņēmējiem, atbildot uz Sabiedrības izteikto piedāvājumu noslēgt Pakalpojuma sniegšanas līgumu un izsakt Sabiedrībai ārēji konstatējamu darījuma gribas izteikumu „*noteiktā veidā*” („*konkludenti*”), tiek noslēgts līgums par Pakalpojuma sniegšanu, kura priekšmets ir konkrētās autostāvvietas izmantošanas nodrošināšana automašīnas īslaicīgas novietošanas nolūkos. Galvenās no Pakalpojuma sniegšanas līguma izrietošās saistības paredz Sabiedrības pienākumu Pakalpojuma saņēmējiem nodrošināt attiecīgās autostāvvietas izmantošanu un Pakalpojuma saņēmēju, tai skaitā patērētāju, pienākumu veikt Noteikumiem atbilstošu Pakalpojuma apmaksu (vai citas darbības, kuras nodrošina un apliecina patērētāja tiesības izmantot attiecīgo autostāvvietu, piemēram, „*biļetes*” saņemšanu bezmaksas Pakalpojuma izmantošanai).

3) Īstermiņa priekšapmaksas Pakalpojuma sniegšanai ierasti raksturīgās situācijās Sabiedrības un patērētāja starpā noslēgtais līgums ir spēkā no brīža, kad patērētājs automašīnu ir novietojis autostāvvietā līdz brīdim, kad automašīna attiecīgo autostāvvietu ir atstājusi. Līguma darbības laikā attiecīgā divpusējā tiesiskā darījuma (līguma) pusēm ir pienākums pienācīgā veidā veikt noslēgtā līguma izpildi, bet gadījumos, kad tas netiek pildīts, puses ir tiesīgas piemērot līgumtiesisko atbildību, proti, Līgumsodu, un pieprasīt līguma nepildīšanas rezultātā nodarīto zaudējumu atlīdzību. Sabiedrības noteiktā Līgumsoda piemērošana ir tiesiska, ja attiecīgie līguma Noteikumi par Līgumsodu nav pretrunā normatīvo aktu prasībām,

tai skaitā Civillikumā iekļautajām tiesību normām, kuras nosaka obligātās prasības līgumsodu piemērošanas jomā, kā arī nepārkāpj PTAL 6.pantā noteiktās prasības.

PTAL 6.panta pirmā daļa nosaka, ka „*pakalpojuma sniedzējs iepriekš sagatavotos līguma projektos nedrīkst piedāvāt tādus līguma noteikumus, kas ir pretrunā ar līgumslēdzēju pušu tiesiskās vienlīdzības principu, šo likumu un citiem normatīvajiem aktiem*”. PTAL 6.panta trešā daļa nosaka, ka „*līguma noteikums, kuru līgumslēdzējas puses savstarpēji nav apspriedušas, ir netaisnīgs, ja tas pretēji labticīguma prasībām rada būtisku neatbilstību līgumā noteiktajās līgumslēdzēju pušu tiesībās un pienākumos par sliktu patērētājam*”. Savukārt Civillikuma 1716.panta otrā un trešā daļa satur tiesību normas, kuras ietver obligātas („*imperatīvas*”) prasības un ir saistoša līgumisko privāttiesisko attiecību dalībniekiem, nosakot un piemērojot līgumsodu.

Skaidrojot PTAL 6.panta pirmajā daļā iekļauto tiesību normu saturu gramatiski, sistēmiski un kontekstā ar PTAL 6.pantā iekļauto tiesību normu mērķi, ir secināms, ka līguma noteikumi, kuri patērētājiem tiek piedāvāti „*iepriekš sagatavotu*” līguma noteikumu / projektu veidā un neatbilst normatīvo aktu prasībām, piemēram, Civillikuma 1716.pantā noteiktajām līgumsodu noteikšanas un piemērošanas prasībām tiesiskajās attiecībās ar patērētājiem ir atzīstami par netaisnīgiem līguma noteikumiem.

Par netaisnīgiem līguma noteikumiem ir atzīstami arī tādi līguma noteikumi, kuri saskaņā ar PTAL 6.panta trešās daļas 4.punktu „*uzliek patērētājam, kurš neizpilda vai nepienācīgi izpilda līgumsaistības, neproporcionāli lielu līgumsodu vai citu kompensāciju par līgumsaistību neizpildi vai nepienācīgu izpildi salīdzinājumā ar līgumsaistību neizpildīšanas vai nepienācīgas izpildīšanas radīto zaudējumu vai ņemot vērā citus apstākļus*”.

Par vienu un to pašu pārkāpumu piemērotā līgumsoda kopējais apmērs, kurš neatbilst Civillikuma 1716.panta otrajā un trešajā daļā noteiktajiem ierobežojumiem, saskaņā ar PTAL 6.panta trešās daļas 4.punktu ir uzskatāms par neproporcionāli lielu līgumsodu (vai līdzīgu līgumisko sankciju / kompensāciju). Fakts, ka attiecīgā līgumsoda apmērs ir noteikts, pārsniedzot normatīvajos aktos norādītos ierobežojumus, piemēram, Civillikuma 1716.panta otrajā daļā norādītajās situācijās, piemērojot atkārtotu vai pieaugošu līgumsodu, vai Civillikuma 1716.panta trešajā daļā norādītajos gadījumos, pārsniedzot 10 procentu ierobežojumu, ir uzskatāms par apstākli, kurš norāda uz attiecīgā līgumsoda neproporcionālo un nesamērīgo apmēru, bet līguma noteikumi par šī līgumsoda noteikšanu un/vai piemērošanu saskaņā ar PTAL 6.panta trešās daļas 4.punktu ir atzīstami par netaisnīgiem līguma noteikumiem.

4) Izvērtējot Noteikumos paredzētā Līgumsoda noteikšanas un piemērošanas sistēmu, ir konstatēts zemāk norādītais:

- Piemēra 5.punkts paredz Līgumsodu „*par Noteikumu neievērošanu*”;
- Piemēra 6.punkts nosaka prasību „*Novērst noteikumu pārkāpumu 24 stundu laikā*”;
- Piemēra 7.punkts paredz Līgumsodu „*par Noteikumu 6.punkta prasību neievērošanu*”;
- Piemēra 5.un 7.punktā noteiktā Līgumsoda apmērs ir vienāds, un atkarībā no autostāvvietas tā vērtība ir 11,00 EUR vai 25,00 EUR.

No augšminētā ir secināms, ka jebkurš Noteikumu pārkāpums Sabiedrībai dod tiesības par vienu un to pašu līgumisko pārkāpumu piemērot Piemēra 5.punktā noteikto Līgumsodu, bet Piemēra 7.punktā norādītais Līgumsods ir piemērojams, ja attiecīgais pārkāpums nav novērsts 24 stundu laikā „*no Soda kvīts izrakstīšanas brīža*”. Minētā Līgumsoda sistēma liecina par to, ka par vienu un to pašu darbību (vai bezdarbību) („*Noteikumu neievērošanu*”) var tikt piemēroti abi Līgumsodi, proti, gan Piemēra 5., gan 7.punktā norādītais Līgumsods. Turklāt, Piemēra 7.punktā minētais Līgumsods var tikt piemērots ik pēc 24 stundām, ja sākotnēji izdarītais līgumiskais pārkāpums tiek turpināts vai nav novērsts. Vairāku Līgumsodu piemērošana par vienu un to pašu līgumisko pārkāpumu vai vairākkārtēja Līgumsoda piemērošana par vienu un to pašu līgumisko pārkāpumu norāda uz Līgumsoda atkārtotu piemērošanu. Tā kā Piemēra 7.punktā noteiktā Līgumsoda vērtība atbilst Piemēra 5.punktā noteiktā Līgumsoda summai, kā arī, tā kā Piemēra 7.punktā noteiktais Līgumsods pilnā apmērā var tikt piemērots atkārtoti, ik

pēc 24 stundām, patērētājiem piemērotā Līgumsoda kopējais apmērs (attiecībā pret Piemēra 5.un 7.punktā norādītajām Līgumsoda summām) par vienu un to pašu līgumisko pārkāpumu var būt pieaugošs, proti, dubults vai pat vairākkārtīgs, atkarībā no tā, cik ilgi tiek turpināta līgumiskā pārkāpuma izdarīšana un cik bieži tiek veikta Piemēra 7.punktā noteiktā Līgumsoda piemērošana.

Ņemot vērā minēto, konstatējams, ka Sabiedrības Noteikumi, kuri atbilst Piemēra 5., 6., un 7.punktam, par vienu un to pašu līgumisko pārkāpumu paredz „atkārtoti” piemērojamu Līgumsodu. Vienlaicīgi šāda Līgumsoda kopējai summai ir „pieaugoša” Līgumsoda raksturs, ik pēc 24 stundām tās vērtība pieaug par Piemēra 7.punktā norādīto Līgumsoda summu.

5) Situācijas, kurās Pakalpojuma saņēmējs, novietojot automašīnu autostāvvietā, nav veicis Pakalpojuma apmaksu vispār, „*kases automātā*” nav saņēmis „*bezmaksas*” Pakalpojuma izmantošanai paredzēto „*biļeti*” vai Sabiedrības darbiniekiem objektīvi nav iespējams vai ir būtiski apgrūtinātas iespējas konstatēt iepriekš minēto darbību veikšanu, piemēram, neatbilstoši novietotas „*biļetes*” gadījumā, (turpmāk – Pilnīgas nepildīšanas situācijas), atbilst Civillikuma 1716.panta otrās daļas tiesību normā norādītajām pazīmēm. Minētajās situācijās Līgumsods par attiecīgo konkrēto līgumisko pārkāpumu ir piemērojams par „*par saistību neizpildi vispār*” un tā noteikšanai un piemērošanai ir jāatbilst Civillikuma 1716.panta otrās daļas prasībām.

Civillikuma 1716.panta otrā daļa nosaka, ka „*līgumsods par saistību neizpildi vispār ir konkrēti noteikta naudas summa vai cita mantiska vērtība, kuru nedrīkst noteikt vairākkārtīgu (atkārtotu) vai pieaugošu maksājumu vai devumu veidā*”. Savukārt, kā tas minēts iepriekš, Piemēra 5., 6., 7.punkta noteikumi par vienu un to pašu līgumisko pārkāpumu paredz atkārtotu un pieaugošu Līgumsoda piemērošanu, un līdz ar to Pilnīgas nepildīšanas situācijās Noteikumi, kuri atbilst Piemēra 5., 6., 7.punktam, ir pretrunā ar Civillikuma 1716.panta otrās daļas prasībām.

Pretēji Sabiedrības sniegtajiem argumentiem PTAC uzskata, ka faktiskie apstākļi, kuri liecina par Noteikumu nepildīšanu vai Noteikumu pārkāpuma nenovēršanu attiecīgajā termiņā, nenozīmē, ka patērētāja un Sabiedrības starpā rodas tāda „*patstāvīgā saistība*”, kura būtu nošķirama vai atdalāma no konkrētā noslēgtā līguma vai sākotnēji izdarītā līgumiskā pārkāpuma. Šādās situācijās Sabiedrības prasījumi, kuri saistīti ar Līgumsoda piemērošanu, ir pamatojami un vērtējami saistībā ar sākotnēji noslēgto līgumu par Pakalpojuma sniegšanu un kontekstā ar sākotnēji izdarīto pārkāpumu, par kuru ir Sabiedrība ir piemērojusi Piemēra 5.punktā noteikto Līgumsodu un kura veikšana nav izbeigta. Līdz ar to Pakalpojuma saņēmēja rīcība, sākotnēji neievērojot Noteikumus un vēlāk turpinot (nenovēršot) attiecīgo līgumisko pārkāpumu, ir uzskatāma par rīcību, kas raksturo vienu atsevišķu turpinātu līgumisku pārkāpumu, kura tiesiskās sekas ir attiecīgajai darbībai atbilstoša Līgumsoda piemērošana, kura atbilstoši Civillikuma 1716.panta otrās daļas prasībām nevar būt atkārtota vai veikta pieaugošu maksājumu veidā.

Vienlaicīgi, ņemot vērā Pakalpojuma izmantošanas raksturu un maksu ir konstatējams, ka Pilnīgas nepildīšanas situācijās piemērojamie Līgumsoda Noteikumi, kuri uzskatāmi par iepriekš sagatavotiem un ar patērētājiem neapspriestiem līguma noteikumiem, pakļauj patērētājus pieaugošam un salīdzinājumā ar Pakalpojuma maksu nesamērīgam, laika gaitā pieaugošam zaudējumu riskam. Līdz ar to minētie līguma Noteikumi ir ne vien pretrunā Civillikuma 1716.panta otrās daļas prasībām, bet arī, paredzot nesamērīgu un neproporcionālu līgumsodu, rada būtisku neatbilstību līgumā noteiktajās līgumslēdzēju pušu tiesībās un pienākumos par sliktu patērētājam.

Ņemot vērā minēto, PTAC secina, ka Noteikumi, kuri atbilstoši Piemēra 5., 6. un 7.punktam par vienu un to pašu līgumisko pārkāpumu nosaka atkārtota vai pieaugoša Līgumsoda piemērošanu ik pēc 24 stundām, Pilnīgas nepildīšanas situācijās, pamatojoties uz Civillikuma 1716.panta otro daļu, PTAL 6.panta pirmo daļu, trešo daļu un trešās daļas 4.punktu, tiesiskajās attiecībās ar patērētājiem ir atzīstami par normatīvajiem aktiem neatbilstošiem un netaisnīgiem līguma noteikumiem.

6) Situācijas, kurās Pakalpojuma saņēmējs pēc automašīnas novietošanas autostāvvietā, uzsākot saistību izpildi, ir veicis Pakalpojuma apmaksu vai atbilstoši Noteikumiem ir saņēmis „biļeti” „bezmaksas” Pakalpojuma izmantošanai (un Sabiedrībai par to ir bijis iespējams pārliecināties), bet vēlāk, izmantojot autostāvvietu, nav apmaksājis turpmāko Pakalpojuma sniegšanas laiku vai Sabiedrībai objektīvu iemeslu dēļ par to nav bijis iespējams pārliecināties (turpmāk – Nepienācīgas pildīšanas situācijas), atbilst Civillikuma 1716.panta trešās daļas tiesību normā norādītajām pazīmēm. Attiecīgajās situācijās Sabiedrības noteiktais Līgumsods ir piemērojams par „*par saistību nepienācīgu izpildi vai neizpildīšanu īstā laikā (termiņā)*” atbilstoši Civillikuma 1716.panta trešās daļas noteikumiem.

Civillikuma 1716.panta trešā daļa paredz, ka „*līgumsods par saistību nepienācīgu izpildi vai neizpildīšanu īstā laikā (termiņā) var tikt noteikts pieaugošs, taču kopumā ne vairāk par 10 procentiem no pamatparāda vai galvenās saistības apmēra*”.

No lietas materiāliem ir secināms, ka Nepienācīgas pildīšanas situācijās minēto fiksētās summas veidā noteikto Līgumsodu atbilstoši Piemēra 5., 6. un 7.punktam Sabiedrība piemēro vai var piemērot pilnā apmērā (11,00 EUR vai 25,00 EUR vērtībā). Saskaņā ar Piemēra 7.punktu (saistībā ar 6.punktu un attiecinot uz 5.punktā norādīto pārkāpumu) par vienu un to pašu līgumisko pārkāpumu Līgumsods pilnā apmērā var tikt piemērots atkārtoti 24 stundu laikā no pārkāpuma izdarīšanas, neņemot vērā faktu, ka sākotnēji patērētājs ir uzsācis apmaksas saistības pildīšanu, veicot Pakalpojuma apmaksu vai atbilstoši Noteikumiem saņemot „biļeti” „bezmaksas” Pakalpojuma izmantošanai. Piemērojot Līgumsodu Nepienācīgas pildīšanas situācijās, Sabiedrība neņem vērā to, vai Līgumsoda apmērs kopumā, tai skaitā piemērojot atkārtoti, nepārsniedz 10 procentus no pamatparāda vai galvenās saistības apmēra. Attiecīgie Noteikumi par Līgumsodu, kuri uzskatāmi par iepriekš sagatavotiem un ar patērētājiem neapspriestiem līguma noteikumiem, ņemot vērā Pakalpojuma izmantošanas raksturu un maksu, patērētājiem rada ievērojamu un nepamatotu (prettiesisku) zaudējumu risku, līdz ar to radot būtisku neatbilstību līgumā noteiktajās līgumslēdzēju pušu tiesībās un pienākumos par sliktu patērētājam. Šāds patērētājiem piemērotais Līgumsods uzskatāms par nesamērīgu, neproporcionālu un normatīvajiem aktiem neatbilstošu līgumsodu. Līdz ar to Noteikumi, kuri atbilst Piemēra 5., 6.un 7.punktā norādītajiem, ņemot vērā to piemērošanu, Nepienācīgas pildīšanas situācijās saskaņā ar Civillikuma 1716.panta trešo daļu, PTAL 6.panta pirmo daļu, trešo daļu un trešās daļas 4.punktu, tiesiskajās attiecībās ar patērētājiem ir atzīstami par normatīvajiem aktiem neatbilstošiem un netaisnīgiem līguma noteikumiem.

Vienlaicīgi Sabiedrības sniegtie paskaidrojumi un no patērētājiem saņemtā informācija liecina par to, ka praksē Nepienācīgas pildīšanas situācijās par salīdzinoši neilgu un neapmaksātu Pakalpojuma izmantošanu, piemēram, sākot no dažām minūtēm līdz dažām stundām, Sabiedrība parasti piemēro Līgumsodu pilnā apmērā. Turklāt, kā tas secināts iepriekš, attiecīgais Līgumsods var tikt piemērots atkārtoti. Līdz ar to, ņemot vērā Sabiedrības piedāvāto īstermiņa priekšapmaksas Pakalpojuma izmantošanas raksturu, pieejamību un izmantošanas aktivitāti, kā arī izvērtējot Pakalpojuma maksu un salīdzinot to ar Sabiedrības noteiktā Līgumsoda apmēru un piemērošanas noteikumiem, ir secināms, ka praksē daudzos gadījumos Sabiedrības rīcība, piemērojot konkrētos netaisnīgos līguma noteikumus rada un var radīt būtisku patērētāju ekonomisko interešu aizskārumu. Piemēram, kā tas minēts 2015.gada 26.februārī PTAC saņemtajā patērētāja iesniegumā, Nepienācīgas pildīšanas situācijā par 2 stundas un 48 minūtes ilgu neapmaksātu Pakalpojuma izmantošanu autostāvvietā Baznīcas ielā 20/22 (neapmaksātā Pakalpojuma summa 4,20 EUR), patērētājam tika piemērots 25,00 EUR liels Līgumsods. Patērētājam piemērotais Līgumsods attiecībā pret viņa neizpildīto saistību ir noteikts 595% vērtībā un gandrīz 5 reizes pārsniedz patērētāja neizpildītās apmaksas saistības apmēru. ņemot vērā Civillikuma 1716.panta trešajā daļā noteikto līgumsoda apmēra ierobežojumu, kā arī Sabiedrības tiesības pieprasīt izmantotā Pakalpojuma apmaksu, patērētājam attiecīgajā situācijā, piemērojot neatbilstoša apmēra Līgumsodu, ir radīti nepamatoti zaudējumi 20,38 EUR vērtībā.

7) Papildus minētajam PTAC vērš uzmanību uz to, ka saskaņā ar Civillikuma 1718.pantu un 1720.panta 2.punktu Nepienācīgas pildīšanas situācijās Sabiedrībai ir tiesības vienlaicīgi pieprasīt gan Līgumsodu, gan līguma izpildi, proti, samaksu par izmantotajiem un neapmaksātajiem Pakalpojumiem. Savukārt, ņemot vērā Civillikuma 1718.pantu un 1720.panta 1.punktu, vienlaicīga Līgumsoda un līguma izpildes prasība Pilnīgas nepildīšanas situācijas ir pieļaujama tikai tad, ja to paredz Sabiedrības un patērētāju starpā noslēgtā vienošanās, proti, līguma par Pakalpojuma sniegšanu Noteikumi. Vienlaicīgi pieprasot gan Līgumsodu, gan izmantoto un neapmaksāto Pakalpojuma apmaksu, Sabiedrībai ir jāievēro normatīvajos aktos noteiktie līgumsoda piemērošanas ierobežojumi, kā arī patērētājiem piedāvātie līguma noteikumi nedrīkst būt netaisnīgi.

8) Sabiedrības rīcība, patērētājiem piedāvājot un tiesiskajās attiecībās ar patērētājiem piemērojot netaisnīgus līguma noteikumus, saskaņā ar PTAL 3.panta 2.punktu ir uzskatāma par patērētāju tiesību pārkāpumu.

Atbilstoši PTAL 6.panta astotajai daļai līguma Noteikumi, kuri atzīti par netaisnīgiem, proti, Piemēra 5., 6.un 7.punktam atbilstoši Noteikumi par Līgumsodu, kuri Pilnīgas nepildīšanas situācijās par vienu un to pašu līgumisko pārkāpumu paredz atkārtotu vai pieaugošu Līgumsoda piemērošanu, un Nepienācīgas pildīšanas situācijās paredz Līgumsodu, kura kopējā vērtība pārsniedz desmit procentus no maksas par Pakalpojumiem, kurus patērētāji ir izmantojuši, bet nav apmaksājuši, nav spēkā no līguma noslēgšanas brīža, bet noslēgtais līgums paliek spēkā tiktāl, ciktāl netiek piemēroti par netaisnīgiem atzītie līguma Noteikumi.

Ja netaisnīgo līguma Noteikumu dēļ patērētājiem rodas zaudējumi, tad saskaņā ar PTAL 6.panta (10¹) daļu viņi savu likumisko tiesību un interešu aizsardzībai ir tiesīgi vērsties ar prasību tiesā.

9) Ņemot vērā lietā konstatēto, tai skaitā lietas ietvaros izteikto Sabiedrības nostāju un viedokli, apstākli, ka Sabiedrība ilgstošā laika posmā vairākkārtīgi ir informēta par PTAC konstatētajiem līguma Noteikumu pārkāpumiem, bet ir noraidījusi PTAC ierosinājumus veikt labprātīgās darbības konstatēto pārkāpumu novēršanai un ir turpinājusi patērētājiem piedāvāt un piemērot netaisnīgos līguma Noteikumus, kā arī ņemot vērā apdraudējumu, ko Sabiedrības piedāvātie un piemēroti netaisnīgie līguma Noteikumi rada vai var radīt patērētāju tiesiskajām un ekonomiskajām interesēm, PTAC secina, ka konstatēto pārkāpumu un patērētāju kolektīvo interešu aizskārums novēršanai ir lietderīgi pieņemt PTAL 25.panta astotās daļas 2.punktā norādīto lēmumu, ar kuru Sabiedrībai aizliedz patērētājiem piedāvāt un tiesiskajās attiecībās ar patērētājiem piemērot par netaisnīgajiem atzītos Noteikumus par Līgumsodu. Vienlaicīgi PTAC uzskata par lietderīgu un samērīgu uzdot Sabiedrībai sešu mēnešu laikā no lēmuma spēkā stāšanās dienas grozīt Sabiedrības Vietnē un autostāvvietās izvietotos Noteikumus un Noteikumu projektus, grozot šajā lēmumā par netaisnīgiem atzītos līguma Noteikumus par Līgumsodu.

Ņemot vērā minēto, PTAC nolemj:

pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 55.panta 2.punktu, 65.panta ceturto daļu, 66.panta pirmo daļu, PTAL 3.panta 2.punktu, 6.panta pirmo daļu, trešo daļu, trešās daļas 4.punktu, 25.panta ceturtais daļas 6.punktu, astotās daļas 2.punktu un desmito daļu, kā arī Civillikuma 1716.panta otro un trešo daļu,

uzdot par pienākumu Sabiedrībai izbeigt patērētāju tiesību pārkāpumu:

- 1) nekavējoties, bet ne vēlāk kā viena mēneša laikā no administratīvā akta spēkā stāšanās brīža, pārtraukt pildīt tāda paša satura kā par netaisnīgiem atzītos līguma Noteikumus par Līgumsodu, kuri Pilnīgas nepildīšanas situācijās par vienu un to pašu līgumisko pārkāpumu paredz atkārtotu Līgumsoda piemērošanu un Nepienācīgas pildīšanas situācijās paredz Līgumsodu, kura kopējā vērtība pārsniedz desmit procentus no maksas par Pakalpojumiem, kurus patērētāji ir izmantojuši, bet nav apmaksājuši;

- 2) uzlikt Sabiedrībai par pienākumu Sabiedrības Vietnē un autostāvvietās sešu mēnešu laikā no administratīvā akta spēkā stāšanās brīža grozīt tāda paša satura, kā par netaisnīgajiem atzītos patērētājiem piedāvātos līguma Noteikumus par Līgumsodu, kuri Pilnīgas nepildīšanas situācijās par vienu un to pašu līgumisko pārkāpumu paredz atkārtotu Līgumsoda piemērošanu un Nepienācīgas pildīšanas situācijās paredz Līgumsodu, kura kopējā vērtība pārsniedz desmit procentus no maksas par Pakalpojumiem, kurus patērētāji ir izmantojuši, bet nav apmaksājuši;
- 3) uzdot Sabiedrībai iesniegt PTAC informāciju/pierādījumus par šā lēmuma 2.punktā Sabiedrībai uzliktā tiesiskā pienākuma izpildi ne vēlāk kā līdz 2.punktā norādītā termiņa beigām, iesniedzot pārstrādāto līguma Noteikumu projektu.

Saskaņā ar PTAL 25.panta devīto daļu, Administratīvā procesa likuma 70.panta pirmo daļu, un otro daļu, 79.panta pirmo daļu šis lēmums ir spēkā ar dienu, kad tas kļūst zināms Sabiedrībai, un Sabiedrība to var pārsūdzēt Administratīvajā rajona tiesā viena mēneša laikā no dienas, kad lēmums stāties spēkā Administratīvā procesa likuma noteiktajā kārtībā. Lēmuma pārsūdzēšana neaptur tā darbību.

Direktore

(personiskais paraksts)

B.Vītoliņa

[..]

IZRAKSTS PAREIZS